

«TALAP» КОММЕРЦИЯЛЫҚ ЕМЕС АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

**"Жас маман" жобасына қатысатын ТжКБ ұйымдарының
базасында құзыреттілік орталықтарын құру бойынша
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

ӘЗІРЛЕНДІ:
«Talap» КЕАҚ
жобалар мен әлеуметтік
серіктестік басқармасымен

Нұр-Сұлтан 2021

Құзырет орталықтарын құру жөніндегі әдістемелік ұсынымдар «Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі» ММ және «Талар» коммерциялық емес акционерлік қоғамы арасындағы 15.06.2021ж. №42/ГЗ Шартының «Жас маман» жобасын жүзеге асыру мақсатындағы шетелдік сарапшыларды тарту бойынша мемлекеттік тапсырма шеңберінде қызметтерді көрсетудің техникалық сипаттамасының 6) тармағының 15) тармақшасына сәйкес әзірленді және «Жас маман» жобасына қатысатын техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының (бұдан әрі – ТжКБ) басшылары мен педагогтеріне практикалық және әдіснамалық көмек көрсетуге бағытталған.

Осы Әдістемелік ұсынымдарды әзірлеу кезінде "Көкшетау қаласы, Жоғары техникалық колледжі", "Хромтау тау-техникалық жоғары колледжі" МКҚК, "Қостанай автомобиль көлігі колледжі" КМҚК, "Талдықорған жоғары политехникалық колледжі" КМҚК, "АРЕС PetroTechnic Жоғары колледжі" ЖШС, "Astana Polytechnic "жоғары колледжі"ШЖҚ МКК сияқты ұйымдардың базасында жұмыс істейтін құзыреттер орталықтарының қызметін айқындайтын және реттейтін құжаттама пайдаланылды.

Мазмұны

	бет
Кіріспе	4
1. Жалпы ережелер	4-5
2. Терминдер мен анықтамалар	6-7
3. "Жас маман" жобасы аясында құрылатын құзырет орталықтары бойынша ағымдағы жағдай	7-8
4. Құзырет орталықтарын құрудың халықаралық тәжірибесі	8-9
5. Құзырет орталықтары кадр салаларын даярлау орталықтары ретінде	9-14
6. Құзыреттерді меңгеру деңгейін растау бойынша кәсіби бағдарлау және емтихандарын өткізудегі құзыреттік орталықтарының мүмкіндіктері	15-18
7. Орталықты құру үшін ұсынылатын шарттар мен талаптар	18-19
8. Ішкі нормативтік-құқықтық құжаттарды әзірлеу	19
9. Орталықты құру тәртібі	19-20
Қосымша	21-25

Кіріспе

"Жас Маман" жобасын (бұдан әрі - жоба) іске асыру мақсаттарының бірі жобаға қатысатын ТжКБ ұйымдарының базасында құзыреттілік орталықтарын (бұдан әрі – Орталық) құру болып табылады. Орталықтардың техникалық және кәсіптік білім беруді бизнеспен және өндіріспен интеграциялауға негізделген қызметі экономиканың серпінді дамуы мен еңбек нарығының талаптарына сәйкес барлық мүдделі тараптардың бәсекеге қабілетті және сұранысқа ие кадрларға қажеттілігін қанағаттандыру үшін жоғары кәсіби, қазіргі заманғы ойлайтын қызметкерлерді даярлаудың ауқымды және кешенді міндетін шешуге бағытталған.

- ТжКОББ ұйымының базасында орталық құру және оның жұмыс істеуі келесі мүмкіндіктер береді:

- талап етілетін біліктілігі бар кадрларды даярлаудың негізгі міндетін жұмыс берушілердің міндетті қатысуымен шешу;

- ТжКОББ ұйымдарының оқу бағдарламаларын тұрақты түзету үшін институционалдық алғышарттар жасау;

-ТжКОББ ұйымдарының жұмыс берушілермен серіктестік қатынастарын кадрларды даярлаудың кооперативтік жүйесін енгізудің негізгі шарты ретінде белгілеу;

- кадрларды даярлау сапасы бойынша ТжКОББ ұйымдарының табиғи бәсекелестігі үшін жағдайлар жасау;

- қолданыстағы біліктіліктердің мазмұнын жаңарту және еңбек нарығындағы жаңа мамандықтар мен кәсіптерді айқындау;

- әлемдік еңбек нарығында бәсекеге қабілетті еңбек ресурстарының жаңа буынын жаңғырту.

1. Жалпы ережелер

1.1. Осы ТжКОББ мамандықтары/біліктіліктері бойынша құзыреттілік орталығын құру жөніндегі әдістемелік ұсынымдар (бұдан әрі-ұсынымдар) ТжКОББ мамандықтары/біліктіліктері бойынша орталықтар құру жөніндегі ұсынылған тәртіп пен талаптарды айқындайды.

Ұсынымдардың мақсаты құзыреттер орталықтарын құру бойынша ТжКОББ ұйымдарына практикалық, әдіснамалық көмек көрсету.

1.2. Ұсынымдар мынадай нормативтік актілердің негізгі ережелері мен талаптарына сәйкес әзірленді:

- 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңы;

- "Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі ұлттық даму жоспарын бекіту және Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2018 жылғы 15 ақпандағы № 636 Жарлығы;

- "Білімді ұлт" сапалы білім беру "ұлттық жобасын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 726 Қаулысы;

- Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 26 қарашадағы № 646 бұйрығы "Мәңгілік ел жастары-индустрияға! Кадрларын даярлау, Еңбек ресурстарын және қысқартылатын жұмыскерлерді қайта даярлау, "100/200" қағидаты бойынша "Жас маман" жобасы шеңберінде еңбек нарығында сұранысқа ие мамандықтар бойынша білікті кадрлар даярлау, сондай-ақ техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында кәсіпкерлік негіздеріне оқыту" мемлекеттік көрсетілетін қызмет стандарты;

- Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы № 595 бұйрығымен бекітілген Тиісті үлгідегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары. Орталықтарды құру процесі мен қызметін айқындайтын және реттейтін нормативтік-құқықтық база жетілдіруді қажет ететінін атап өту қажет, мысалы, орталықтың анықтамасы, олардың ресімделуіне, мазмұны мен қызметіне қойылатын талаптар құқықтық жоспарда бекітілмеген.

1.3. Осы ұсынымдарды ТжКОББ ұйымының базасында орталықты одан әрі құру үшін өзін-өзі бағалау рәсімін жүргізу кезінде ТжКОББ ұйымдары қолдана алады. Ұсынымдарды орталықтар өз қызметін ішкі бағалау және тиісті ішкі нормативтік құжаттаманы әзірлеу үшін де пайдалана алады.

1.4. ТжКОББ ұйымдары орталықтың қызметін қаржыландыру ТжКОББ ұйымының меншікті қаражаты, жеке инвестицияларды тарту, өтеулі қызметтер көрсету және өзге де қаражат есебінен жүзеге асырылатынын ескеруі тиіс. Қызметті қаржыландыруды қамтамасыз ету үшін Орталықтың қызмет бейініне сәйкес келетін қосымша білім беру бағдарламаларын, оның ішінде өтеулі негізде іске асыру мүмкіндігін қарау ұсынылады.

1.5. Орталықтың қызметі келесі іс-шараларды іске асыруды көздеуі мүмкін: біліктілікті арттырудың білім беру бағдарламалары бойынша ТжКБ ұйымдарының педагогтері мен басшыларын курстық оқыту; тиісті бейін бойынша кәсіпорындар қызметкерлерін даярлау, қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру бойынша; кәсіби шеберлік конкурстарын, оның ішінде WorldSkills чемпионаттарын және т. б. өткізу. Бұл қызмет орталық пен әріптестік ұйымдар арасында жасалатын шарттар негізінде жүзеге асырылуы мүмкін.

2.Терминдер мен анықтамалар

2.1. Осы ұсынымдарда 1.2-тармақта көрсетілген нормативтік-құқықтық актілерге сәйкес терминдер мен анықтамалар қолданылады.

Оларға қосымша осы ұсынымдарда тиісті анықтамалары бар мынадай терминдер мен ұғымдар пайдаланылады:

Демонстрациялық емтихан - білім алушыға меңгерген кәсіби құзыреттіліктерін іс жүзінде көрсетуге мүмкіндік беретін аралық және/немесе қорытынды аттестаттауды өткізу нысаны.

Комиссия: орталықты құру туралы шешім қабылдау және Орталықты құру бойынша сапалы дайындықты қамтамасыз ету үшін құрылатын ТжКОББ ұйымының ішкі органы.

Құзырет орталығының төлқұжаты: орталықтың мақсаты мен жай-күйі туралы жүйелендірілген ақпарат берілетін базалық ұйымның қалыптастырылған ішкі құжаттарының жиынтығын ұсынады.

Құзырет орталығы туралы ереже: Орталық қызметін ұйымдастыру және жоспарлау тәртібін регламенттейтін Тжкоб ұйымының ішкі құжаты.

Кәсіби құзыреттілік: кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін білім, дағдылар, сондай-ақ жеке қасиеттер негізінде кәсіби міндеттер жиынтығын шешу қабілеті.

Жұмыс берушілер: білім берудің өндіріспен өзара байланысын қамтамасыз ететін ТжКОББ ұйымының білім беру қызметіне мүдделі және/немесе қатысы бар жеке тұлға, адамдар тобы немесе ұйым.

Жұмыс органы: орталықтың тиімді жұмысын қамтамасыз ету үшін колледж қызметкерлері және жұмыс берушілер өкілдері қатарынан ТжКОББ ұйымымен құрылатын орган.

ТжКОББ мамандықтары/ біліктіліктері бойынша құзыреттілік орталығы: ТжКОББ ұйымының базасында құрылатын, мамандық бейіні бойынша кадрларды даярлау, қайта даярлау және біліктілігін арттыру бағдарламаларын іске асыру, WorldSkills чемпионаттарына қатысушыларды даярлау, білім алушылардың мамандық бойынша оқу-өндірістік практикадан өтуі кезінде өндірістік оқыту сабақтарын өткізу, демонстрациялық емтихандарды өткізу және өндірістік сипаттағы жұмыстардың белгілі бір түрін орындау бойынша қызметтер көрсету үшін қажетті құрал-саймандармен, жабдықтармен және техникалық мүкәммалмен жинақталған құрылымдық бөлімше.

Сапа жүйесі: белгіленген ережелер мен қабылданған әдістемелерге сәйкес сапа менеджментінің белгілі бір функцияларын орындайтын және білім беру бағдарламасының барлық түлектерінің кәсіби стандарттарға сәйкес белгіленген талаптарға сәйкестігін қамтамасыз ететін ұйымдардағы рәсімдер, бөлімшелер мен лауазымды тұлғалардың жиынтығы.

ТжКОББ ұйымының стратегиялық даму жоспары: оның қызметінің құрылымына, мазмұнына, құралдары мен нысанына, ішкі және сыртқы өзара іс-қимыл жүйесіне қатысты даму бағытын ұзақ мерзімді сапалы айқындау.

3. «Жас маман» жобасы аясында құрылған құзырет орталықтарының қазіргі жағдайы.

Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі Ұлттық даму жоспарында Жоба аясында жабдықталған колледждер базасында біліктілікті арттыру бойынша құзырет орталықтарын қалыптастыру көзделген. ТЖКБ жүйесіне халықаралық салалық стандарттарды енгізу мақсатында «Білімді Алт» ұлттық жобасының негізгі көрсеткіштерінің бірі ретінде «Халықаралық салалық талаптарға (стандарттарға) сәйкес келетін құзырет орталықтарын құру айқындалды. Осыған байланысты, ұлттық жоспарлар мен жобалардың мақсаттары мен көрсеткіштеріне қол жеткізу үшін Жобаның Жол картасы халықаралық стандарттарға сәйкес құзырет орталықтарының салалық бағалау рәсімінен өтуін көздейді, бұл одан әрі шығару үшін міндетті шарт болады. Оқудан, оқытудан және қайта даярлаудан өткен тұлғаларға халықаралық сертификат. Осылайша, Құзырет орталықтары үздіксіз білім алуға дайын студенттер мен мамандардың кәсіби өсуіне және олардың құзыреттері мен болашағын кеңейтуге, оның ішінде онлайн курстар мен қашықтықтан оқыту арқылы өз үлесін қосады. Орталықтардың базасында инновациялық жобаларды қолдау үшін стартап алаңдары, халықаралық стандарттарды енгізу бойынша оқу-жаттығу алаңдары мен лагерьлер жұмыс істейтін болады. Біліктілік, профильдеу, корпоративтік басқару орталықтарын дамыту, сондай-ақ қайта қаралған біліктілік талап етілетін кадрларды даярлауға ықпал етеді.

2020-2025 жылдарға арналған ИИДМБ іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарының тармақтарын орындау мақсатында Орталықтарды құру жұмыстары басталды. 17 колледж базасында 22 мамандық бойынша орталықтар құрылды, кешенді жұмыс жоспары әзірленді, Өзбекстан колледждерімен қызмет көрсету және техникалық қызмет көрсету саласы мамандарын даярлау бойынша ынтымақтастық туралы келісімдер жасалды; Ресейлік True-Conf порталы арқылы колледждер арасында 142 онлайн сабақтар мен бейнеконференциялар аяқталды, шетелдік кәсіптік білім беру және оқыту ұйымдарымен ынтымақтастық бойынша жұмыстар жүргізілді.

2020 жылдан бастап бұл жұмыс Жоба аясында жалғасын табуда. Қазіргі уақытта ТЖКБ ұйымдары, жобаға қатысушылар базасында 68 Орталық жұмыс істейді. Мысалы, Ақмола облысында Жоба аясында дәнекерлеу технологиясы, технологиялық жабдықты автоматтандыру және реттеу, мехатроника, көлік кузовын жөндеу, жиһаз өндірісі, құрылыс технологиялары, аддитивті технологиялар бойынша оқу-өндірістік орталықтар құрылды. Data and Steam технологиялары бойынша «Жоғары техникалық колледжі, Көкшетау қ.

Жобаға қатысушы қалған колледждерде Орталықтарды ашу жоспарлануда. Жобаны іске асыру нәтижесінде дамыған материалдық-техникалық базасы, шетелдік серіктестері мен оқытушылары, жаңа оқу жоспарлары мен бағдарламалары, сондай-ақ АРЕС PetroTechnic Жоғары колледжі қағидаты бойынша бизнес ортамен әріптестік байланысы бар

кемінде 5 заманауи колледж жұмыс істейтін болады. әр аймақ. Бұл білім ошақтары білім берумен қатар озық үлгілердің ордасына айналады. 2025 жылға қарай сала бойынша 180 колледжді жаңғырту және олардың базасында тиісті орталықтар ашу жоспарлануда.

4. Құзырет орталықтарын құрудың халықаралық тәжірибесі

Халықаралық тәжірибе кәсіптік білім беру мен оқытуды ұйымдастыру базасындағы құзыреттер орталығы, әдетте, ұйым қызметінің негізгі бағыттарының бірімен немесе бірнешеуімен байланысты білім мен тиімді практикаларды жинау, жүйелеу, тарату және көбейту орталығы болып табылатынын көрсетеді. Осылайша, құзыреттілік орталығының жұмысы білімді басқарумен және корпоративтік оқытумен тығыз байланысты.

Басым мамандықтар бойынша алдыңғы қатарлы білім беру технологиялары шоғырланған және барлық оқу орындарына қолжетімділік қамтамасыз етілген Ресурстық оқу орталықтарының (бұдан әрі – РО) жұмыс тәжірибесі де үлкен қызығушылық тудырады. Оқыту жұмыс берушілердің талаптарын ескере отырып және заманауи жабдықта практикалық дайындыққа баса назар аудара отырып әзірленген өзекті білім беру бағдарламалары бойынша өтеді.

РО-ның негізгі міндеттерінің бірі-жұмысшы персоналды, кәсіптік білім беру және оқыту ұйымдарының түлектерін, сондай-ақ мамандықты өз бетінше игерген адамдарды, шетелдік азаматтарды сертификаттауды ұйымдастыру. Кадрларды сертификаттау еңбек нарығының біліктілікке деген нақты қажеттіліктеріне сүйене отырып жүзеге асырылады, ал сертификаттау үміткердің білімі, дағдылары мен тәжірибесін сертификаттауға көрсету процесіне негізделген.

2019 жылдан бастап Білім беруді дамытудың Еуропалық қоры (бұдан әрі – ББК) кәсіптік білім беру және оқыту саласындағы Педагогикалық шеберлік орталықтарының (бұдан әрі – КБО) халықаралық желісін қалыптастыруда. Бұл қауымдастық ETF Network for Excellence желісі ретінде белгілі. Мақсат – ЕТФ және үздік кәсіптік білім беру және оқыту ұйымдарымен бірлесе отырып, мамандарды даярлауды ғана емес, сонымен қатар кәсіптік-техникалық білім беру жүйесін дамытуды қамтамасыз ететін өңірлік – салалық орталықтар болып табылатын кәсіптік-техникалық білім беру ұйымдарының желісін құру.

ККО:

кәсіптік білім беру және оқыту ұйымдары арасындағы іс-қимылдарды үйлестіруді қамтамасыз етеді;

колледждерді әдіснамалық қолдауды қамтамасыз ету үшін материалдарды жинау мен өңдеуді жүргізеді;

даярлау жүйесіне озық тәжірибені тарату процесін сүйемелдей отырып, барлық кәсіптік білім беру және оқыту ұйымдары үшін база және платформа болып табылады;

кадрларды даярлаудың үздік тәжірибелерін талдау бойынша жұмыс жүргізеді.

ЕО (Еуроодақ) елдерінде шеберлік орталығының жұмыс істеуі жетекші колледждерге Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттердегі шеберлік орталығымен де, серіктес елдердегі шеберлік орталығымен де ұлттық және халықаралық аренада бір-бірімен ынтымақтасуға мүмкіндік береді.

ЕФО сарапшыларының пікірінше, шеберлік орталығы ұлттық ауқымда кәсіптік-техникалық білім беруді жетілдіру механизміне айналуы мүмкін, уақыт өте келе шеберлік орталығы кәсіби дағдыларды дамыту жағдайын жақсартады, мысалы, орталықтар, «маяктар» немесе модельдер ретінде әрекет ету, сондай-ақ шеберлік орталығы адам дамуының мемлекеттік стратегиясына үлес қоса алады, мысалы, жаңа цифрлық салалардағы дағдыларды мамандандыру немесе өмір бойы білім беру тұжырымдамасын жүзеге асыру арқылы.

5. Құзыретт орталықтары салалық оқыту орталықтары ретінде

Жобаның жол картасы колледждердің халықаралық деңгейде танылған халықаралық салалық қауымдастықтардың/ орталықтардың/ кеңестердің/ кәсіби қоғамдастықтың талаптарына сәйкестігін бағалау рәсімінен өтуін, халықаралық талаптарға сай кадрлар даярлауды көздейді.

Сапа менеджменті тұрғысынан алғанда, бұл бағалау рәсімі халықаралық талаптарға сәйкес нақты салаға, нақты мамандыққа және біліктілікке арналған кадрларды даярлаудағы колледж құзыреттілігін үшінші (тәуелсіз) ұйымдардың ресми тануы болып табылады.

Экономикалық қызметтің көптеген салаларында салалық кәсіби қауымдастықтар талаптарына сәйкестігін бағалау жүргізіледі. Бұл нақты саладағы жұмыстың ерекшеліктерімен байланысты. Бұл бағалау салалық өнімділік стандарттарын болжайды. Салалық бағалау немесе аккредиттеу халықаралық сипатта болады, егер бағалау жүйесіне қатысушылар әлемнің әртүрлі елдерінің компаниялары (қоғамдары) болса және олардың арасында бағалау нәтижелерін өзара тану туралы келісім болса.

Осылайша, бұл жағдайда салалық аккредиттеу – ТжКОББ ұйымы маманданған нақты сала үшін белгіленген халықаралық салалық стандарттарға сәйкестігіне колледж ұсынатын білім беру сапасын бағалау процесі.

Салалық аккредитацияның артықшылығы - мұндай сертификаттау органдарының әлемде кең танымал болуы, бұл шетелдік жұмыс берушілер үшін берілген сертификаттардың сапасының кепілі болып табылады. Сонымен қатар, әлемде әзірленген емтихандық тапсырмалардың сапалы базасын пайдалануға мүмкіндіктер бар.

Бағалау процесінде іс-шараларды тексеру және талдау ғана емес, сонымен қатар педагог кадрларды даярлау және аттестациялау, қолданыстағы халықаралық салалық стандарттарға сәйкес салалық білім беру бағдарламаларын жаңарту/дамыту жиі жүргізіледі.

Салалық білім беру бағдарламаларын бағалау рәсімінен сәтті өткен жағдайда колледж халықаралық сертификаттар беру құқығын және белгілі бір саланың басқа қызметкерлерін аттестациялау құқығын беретін тиісті құжат алады. Салалық бағалау үдерісінен өткен колледждер сапаны бақылауды бағалау жөніндегі ұйымның тұрақты тексеруіне және мониторингіне жатады.

Бағалау процедурасынан өту үшін колледж сәйкес келуі тиіс келесі негізгі алғышарттарды ажыратуға болады:

- білім беру ұйымының салалық компаниялармен/қауымдастықтармен тығыз ынтымақтастығы жолға қойылуы тиіс;

- колледжде құзыреттілік талаптары мен іргелі дағдылар/білім арасындағы байланыс нақты анықталуы тиіс;

- оқу мазмұны, практикалық тапсырмалар арасындағы интеграция қамтамасыз етіледі және оқыту нақты өндірістік жағдайларда немесе оларға барынша жақын жағдайларда (жаттығу полигоны, тренажер және т.б.) орнатылады;

- колледжде белгілі бір критерийлер бойынша студенттердің, магистрлердің және оқытушылардың кәсіби құзыреттілігін бағалау және кезеңді түрде қайта тексеру бойынша құрылымдық көзқарас бар;

- Колледжде танылған бухгалтерлік есеп жүйесі және сапаны бақылау процестері, оның ішінде сыртқы аудит болуы тиіс;

- сапаны қамтамасыз етудің халықаралық мойындалған талаптарына сәйкес келетін сапа менеджменті жүйесін қамтамасыз ету бойынша Әдістемелік нұсқауларды әзірлеу қажет;

- сапа менеджменті жүйесін қамтамасыз ету жөніндегі нұсқаулықпен байланысты барлық саясат пен рәсімдер үшін құжаттаманы басқару тәртібін анықтау;

- колледждің сапаны қамтамасыз ету бойынша жауапты қызметкері халықаралық танылған сапаны қамтамасыз ету талаптарын нақты түсіну үшін ISO 9001 курсына қатысуы керек.

Мысалы, "APEC PetroTechnic Жоғары колледжі" ЖШС халықаралық деңгейде танылған шетелдік салалық қауымдастықтардың /орталықтардың/ кеңестердің/ кәсіби қоғамдастықтардың талаптарына сәйкестігін бағалау рәсімін өткізу мәселелері бойынша серіктес ретінде OPITO (Offshore Petroleum Industry Training Organisation) таңдады. OPITO-қауіпсіздіктің жоғары стандарттарын әзірлеу және техникалық мамандардың толыққанды кәсіби дамуын қамтамасыз ету мақсатында Мұнай-газ саласындағы жетекші жұмыс берушілер құрған беделді коммерциялық ұйым емес. OPITO талаптары ретінде бағалауды өткізуге мыналарды белгілеуге болады:

- оқыту бағдарламасы арнайы әзірленген және танылған біліктіліктерге сәйкес келуі тиіс;

- ОРІТО стандарттары бойынша практикалық сабақтар өткізу үшін қажетті МТБ және басқа да ресурстардың болуы;

- мұнай-газ саласында және ОРІТО стандарттары бойынша оқытуды жүзеге асыруда білімі мен құзыреттілігі бар кадр ресурсы;

- қолайлы оқу ортасына арналған мекеме.

ОРІТО тарапынан бағалаудан өтуге мақұлдау процесі мыналарды қамтиды:

- үміткер колледж басқару жүйесі құжаттамасының, объектілер мен ресурстар туралы толық ақпараттың, сондай-ақ нысаналы стандарттарға арналған оқу және бағалау материалдарының көшірмелері бар өтінім нысанын ұсынады;

- алдын ала аудит колледждің МТБ және ОРІТО стандарттары бойынша қажетті басқа да ресурстарды визуалды тексеруді жүргізеді, орталық қызметкерлерімен сөйлеседі. Opito жалпы техникалық стандарттары бойынша колледждің мүмкіндіктері мен дайындық деңгейін объективті бағалауды ұсынады. Әрі қарай, алдын-ала аудит нәтижелері туралы есепті орталыққа және ОРІТО жоғарғы басшылығына колледж базасында құзыреттілік орталығын бекіту туралы ұсыныс береді;

- бұдан әрі компания оқытушыларды "Сарапшы" және "Верификатор" санатына оқыту мен сертификаттауды, ОРІТО стандарттарына сәйкес тыңдаушының құзыреттілігіне бағалау жүргізу үшін Оқу материалдары мен материалдарды әзірлеуді жүргізеді. Саясаттарды, рәсімдерді әзірлеу және сәйкестікке құжаттамалық аудит жүргізіледі. ОРІТО-ны мақұлдау және аккредиттеу тек колледждегі аудит нәтижесіне байланысты. Қатаң аудит құжаттардың, емтихан материалдарының және оқу құралдарының сенімді сақталуын қамтамасыз етуді қоса алғанда, мұғалімдердің адалдығын әкімшілік тексереді. ОРІТО-ның сапа жүйелеріне қойылатын талаптары кандидат колледждердің мұнай-газ саласы үшін ОРІТО стандарттары бойынша техникалық оқыту мүмкіндігін көрсету үшін маңызды. Мысалы, процедуралар тізіміне мыналар кіреді:

- Аудиттер жүргізу
- Білім беру сапасы
- Процессті бақылау
- Нәтижелі әрекеттіестік
- Студенттерді оқыту және бағалау процесі
- Студенттердің өз жұмыстарын ұсынатындығын растау (көшіріп алмайды, плагиатпен айналыспайды және т. б.)
- Абайсыздық пен іс-әрекетті тергеу
- Құжат айналымын бақылау
- Жабдықтарға техникалық қызмет көрсету
- Бағалау тәуекелдері

Opito стандарттары біліктілік үшін сапаны қамтамасыз ету процесі мыналарды қамтиды:

- Бағалау тестілерінің, әдістердің / бақылау парақтарының дәйектілігін растайтын стандартталған рәсім.
- Қайта тексеру (верификация) рәсімі бағалау тестілеуі шешімінің негізділігі іріктеу тексерісі үшін өлшемшарттарды айқындайды және тексеру (верификация) рәсімін сақтайды.
- Растау рәсімдері бұл үміткердің жұмысының куәліктері өздерінің жеке екендігіне және бағалау тестілеуі кезінде мүдделер қақтығысы болмағанына кепілдік береді.
- Ішкі бақылау рәсімі, ол мыналарды қамтиды: оқытудың тиімділігін растауға арналған ішкі аудиттер, бағалау тестілеуі және қайта тексеру (верификация). Бағалау тестілерін өткізу орындарын, жабдықтар мен құралдарды, аудиторияларды, бағалау тестілерінің материалдарын және анықтамалық материалдарды тұрақты тексеру.

Осылайша, қолданыстағы оқу жоспарын, жабдықтар мен қызметкерлерді тексергеннен кейін, ОРІТО сараптамалық комиссиясы "APES PetroTechnic Жоғары колледжі" ЖШС "Opito Біліктілік орталығы" мақұлдау үшін ОРІТО аккредиттеуге ресми өтініш бере алады деген қорытындыға келді.

Қазіргі заманғы еңбек нарығы талап ететін дағдылар мен құзыреттерге сүйене отырып, IT мамандарын даярлауға қойылатын талаптар өзгерді. Мәселен, ағымдағы әлемдік талаптарға сәйкес IT мамандардың кәсіби дайындық деңгейін арттыру, сондай-ақ WorldSkills стандарттарын ілгерілету мақсатында серіктес-жұмыс берушілермен бірлесіп, Нұр-сұлтан қаласы әкімдігінің ШЖҚ "Astana Polytechnic" "Жоғары колледжі" МКК базасында IT саласы бойынша құзыреттер орталығы ашылды.

Түлектердің болашақта жұмысқа орналасуының маңыздылығын түсіне отырып, колледж IT бизнес-қоғамдастығы арасында беделі бар мамандандырылған компаниялардың олардың кәсіби дағдылары мен құзыреттерін растау қажеттілігі туралы шешім қабылдады.

"Astana Polytechnic" «Құрылыс "(KNAUF, ТехноНиколь),"Автокөлікке техникалық қызмет көрсету және жөндеу "(BOSCH) бағыттары бойынша студенттерді сертификаттауда белгілі тәжірибесі бар компаниялармен ынтымақтаса отырып және жоғары білікті IT-мамандарды даярлау кезінде заманауи оқыту технологияларын енгізудің үлгісі болып табылатын "CISCO" желілік академиясымен ынтымақтастықты іске асыра отырып, біздің елде танылған, қандай да бір бағыттағы құзыреттерді иелену деңгейін нақты көрсете алатын сертификаттарды айқындау үшін салалық қауымдастықпен және колледждің IT бағыты бойынша серіктестерімен бірлескен кездесу ұйымдастырды. Кездесу қорытындысы бойынша біздің түлектерімізді жұмысқа орналастыру кезінде ең жоғары пайызды қамтамасыз еткен ықтимал сертификаттау үшін нақты бағыттар пулы белгіленді, атап айтқанда: MySQL, Microsoft SQL Server, or Oracle, C # and ANSI SQL, Java Code және т.б. IT бағыты бойынша циклдік әдістемелік комиссия отырысында халықаралық сертификаттауға байланысты оқытылатын модульдердің нақты тізбесі әзірленді. Осылайша, оқуды аяқтағаннан кейін түлек бүкіл әлемдік

қоғамдастықта белгіленген 5-тен 7-ге дейін халықаралық сертификатқа ие бола алады. Certiport халықаралық компаниясы дайындық деңгейін тәуелсіз бағалаудан өтуге және тиісті сертификат алуға мүмкіндік береді.

"Astana Polytechnic" жоғары колледжі компанияларды анықтап, тіркеу бақылауынан өткеннен кейін, сондай-ақ ынтымақтастық туралы шартқа қол қойғаннан кейін "Astana Polytechnic" (CERTIPORT халықаралық компаниясымен бірлескен) кәсіби сертификаттау орталығына айналды.

Халықаралық талаптарға сәйкес кадрлар даярлау үшін халықаралық деңгейде танылған шетелдік салалық қауымдастықтардың /орталықтардың/ кеңестердің/ кәсіптік қоғамдастықтардың талаптарына сәйкестігін бағалау рәсімінен өту бойынша жұмысты бастаған жобаға қатысушы колледждердің тәжірибесін жинақтай отырып, осы рәсімнен өту жөніндегі іс-қимылдардың үлгілік алгоритмін бөліп көрсетуге болады:

Қадам 1. Құрылтайшылармен талқылау жүргізу

Қадам 2. ҚР жетекші салалық ұйымдарымен халықаралық стандарттар мен сертификаттар мәселелері бойынша кеңес беру

Қадам 3. Шетелдік салалық аккредиттеу орталықтарын іздеу

Қадам 4. Шетелдік салалық аккредиттеу орталығымен келіссөздер жүргізу

Қадам 5. Шетелдік салалық аккредиттеу орталығын тандау

Қадам 6. Бағалаудан өту үшін өтінім жіберу

Қадам 7. Бағалау бойынша қызметтер көрсету туралы шарт жасасу

Қадам 8. Сапаны Ішкі қамтамасыз ету жөніндегі сарапшылардан тұратын жұмыс тобын құру

Қадам 9. Кемшіліктерді талдау және ұсыныстарды орындау

Қадам 10. Халықаралық талаптарға сәйкес кадрлар даярлау үшін халықаралық деңгейде танылған салалық қауымдастық/орталық/кеңес/кәсіби қоғамдастық жүргізетін бағалау критерийлеріне сәйкес регламенттеуші құжаттаманы әзірлеу

Қадам 11. Білім беру бағдарламалары мен ОӘК-ні өзектендіру

Қадам 12. Жабдықтарды, құрал-саймандар мен материалдарды сатып алу (қажет болған жағдайда)

Қадам 13. Мекемелерді талаптарға сәйкес дайындау (қажет болған жағдайда)

Қадам 14. Әкімшілікті, әдіскерлерді оқыту

Қадам 15. Педагогтарды оқыту және сертификаттау

Қадам 16. Колледждің ішкі сарапшылар тобының алдын-ала келуі/аудиті / оқуы

Қадам 17. Өзін-өзі бағалау бойынша ішкі есепті дайындау

Қадам 18. Сапаны Ішкі қамтамасыз ету бойынша жұмыс тобының мүшелерімен әңгімелесу

Қадам 19. Колледждің материалдық-техникалық базасын тексеру

Қадам 20. Оқу бағдарламаларын енгізу

Қадам 21. Қорытынды аудит

Қадам 22. Бағалауды жүргізетін ұйымның шарттарына байланысты бағалаудан кейінгі мониторинг.

Колледждердің жол карталары салаға немесе халықаралық деңгейде танылған шетелдік салалық қауымдастықтардың /орталықтардың/ кеңестердің/ кәсіби қоғамдастықтардың талаптарының ерекшелігіне байланысты ерекшеленуі мүмкін. ТЖКБ ұйымдарына халықаралық деңгейде танылған шетелдік салалық қауымдастықтарды/орталықтарды/ кеңестерді/кәсіптік қоғамдастықтарды іздеуде көмек көрсету мақсатында «Talar» КЕАҚ бағалау рәсімінен өту бойынша ықтимал әріптестік ұйымдардың тізімін жасады, ол ұсынымдық сипатта болады (3-қосымша).

Теріс қорытынды болған жағдайда, колледж әрбір кезең бойынша аудиторлардың мақұлданған қорытындысын алғанға дейін аудиттен өтеді.

Колледждер базасында құзыреттер орталықтары беретін кәсіптік біліктілік сертификаттары кәсіптік білім туралы дипломдарды қайталамайтынын атап өту қажет-олар азаматтардың құзыреттерінің кәсіптік стандарттар талаптарына сәйкестігін тануға және растауға арналған, өйткені кәсіптік стандарттардың бірқатар талаптарына сәйкес практикалық жұмыс тәжірибесін алғаннан кейін қол жеткізуге болады, сондай-ақ қажетті құзыреттер формальды білім беру жүйесінің шеңберінен тыс игерілуі мүмкін бұл ҚР ТЖКБ-да үздіксіз білім беру жүйесін дамытуға ықпал ететін болады.

6. Құзырет орталықтарының мүмкіндіктері, оның ішінде кәсіби бағдар, Worldskills кәсіби шеберлік конкурстары және демонстрациялық емтихандар өткізу.

6.1. Орталықтар жұмысының тиімділігі мен нәтижелілігін арттыру мақсатында орталықтардың жұмыс жоспарларын кәсіптік бағдарлау және колледж мансабын дамыту кабинеттерімен синхрондау, оның ішінде жалпы білім беру ұйымдарының білім алушыларымен, жұмыс істемейтін жастармен және біліктілігі жоқ немесе жаңа құзыреттерді меңгергісі келетін адамдармен кәсіптік сынамалар жүргізу туралы мәселені қарау ұсынылады.

Кәсіби сынамаларды жүргізуге дайындық жұмысы ретінде Орталық тек кәсіптер мен біліктіліктер туралы ғана емес, сонымен қатар кәсіби қызметтің ерекшеліктері, кәсіби-біліктілік сипаттамаларының мазмұны, белгілі бір кәсіби саладағы еңбек жағдайлары, еңбек ұжымындағы өзара іс-қимыл ерекшелігі және т. б. сондай сияқты аспектілермен байланысты ақпаратты ұсына алады.

Өз кезегінде, колледждің кәсіптік бағдарлау және мансапты дамыту кабинеті орталық базасында педагогтармен, білім алушылармен және ата-аналармен кәсіптік бағдарлау, жеке және топтық консультациялар мәселелері бойынша жүйелі және кешенді кәсіптік бағдарлау жұмысын ұйымдастыра және жүргізе алады, сондай-ақ талапкерлерді әртүрлі кәсіптер, қандай да бір мамандыққа қойылатын физикалық және психологиялық талаптар туралы материалдармен дербес таныстыра алады.

Орталық аясында:

1) жалпы білім беретін мектептер түлектерінің мамандық және біліктілік таңдауына жәрдемдесу тетігін әзірлеу;

2) орталық базасында кәсіптер бойынша жоғары сынып оқушылары арасында кәсіби жабдықтарды пайдалана отырып кәсіптік сынамалар, орталықтарға және кәсіпорындарға экскурсиялар жүргізу, диалог алаңы форматында ата-аналармен, жұмыс берушілермен, оқушылармен жұмысты қамтамасыз ету. Мектеп оқушыларына алғашқы кәсіптік даярлық сабақтарын, бейінді үйірмелерді, технология сабағын, зертханалық практикумдарды ұйымдастыру;

3) мектеп оқушылары үшін кәсіптік бағдарлау іс-шараларын, оның ішінде "Ашық есік күндерін", мамандықтар мен кәсіптер, оқыту шарттары, оқу орындарының, кәсіпорындардың өкілдері, оқушылар мен олардың ата-аналары арасында түлектерді жұмысқа орналастыру мүмкіндіктері туралы ақпарат алмасуды көздейтін Тақырыптық ата-аналар жиналыстарын жүйелі түрде өткізу;

4) оқушыларды кәсіптік бағдарлау бойынша бірлескен жұмыс жүргізу мақсатында кәсіптік бағдар берудің мектеп кабинеттерімен өзара іс-қимыл жасау;

5) бекітілген оқу процесінің кестесіне және колледж/колледж студенттерінің кәсіптік практикасы туралы Ережеге сәйкес кәсіптік практиканы ұйымдастыру;

6) колледж/колледж студенттері мен түлектерін жұмысқа орналастыруға жәрдемдесу;

7) әріптес ұйымдармен, үкіметтік емес ұйымдармен (бұдан әрі-ҰЕҰ), білім беру ұйымдарымен және мемлекеттік органдармен бірлесіп, колледж/колледж студенттерінің кәсіби маңызды дағдыларын дамытуға және біліктілігін және бәсекеге қабілеттілігін арттыруға бағытталған консультациялық қызметтер көрсету;

8) колледж/колледж түлектері қауымдастығы арасындағы серіктестік, іскерлік қатынастарды қолдауға жәрдемдесу;

9) жұмыс іздеп жүрген адамдарды қоса алғанда, оқушылар мен ересектерді өңірлік еңбек нарығындағы сұраныс пен ұсыныс саласындағы ахуалмен, қызмет түрлерін дамыту перспективаларымен, еңбек жағдайлары мен төлемақысымен, кәсіптік оқу орындарымен және персоналды даярлау орталықтарымен, сондай-ақ кәсіп алудың және жұмыспен қамтуды қамтамасыз етудің басқа да мәселелерімен таныстыру жөнінде кәсіптік ақпарат беру және т. б. Көзделеді;

10) Орта мектеп педагогтеріне «Технология» пәні бойынша біліктілікті арттыру курстарын өткізу бойынша қызметтер көрсету;

11) Негізгі әлеуметтік әріптестердің өкілдерін қосымша білім беру саласындағы практикалық-педагогикалық қызметке тарту, оның ішінде жұмыс істеп тұрған кәсіпорындардың мамандарын шарттық негізде оқыту және қайта даярлау.

6.2. Орталық базасында кәсіби, тілдік, дене шынықтыру және психологиялық даярлық, сондай – ақ WSK өңірлік, республикалық чемпионаттарында және халықаралық чемпионаттар мен кәсіби шеберлік конкурстарында табысты өнер көрсету үшін қажетті чемпионаттық жағдайларда дағдыларды шыңдау үшін WorldSkillsKazakhstan жаттығу лагерін (бұдан әрі - жаттығу лагері) құруға болады.

Жаттығу лагері келесі функцияларды жүзеге асырады:

- WorldSkills республикалық чемпионаттарына қатысу үшін құзыреттіліктер бойынша WSK өңірлік чемпионаттарына қатысушыларды дайындау бағдарламасын/жоспарын әзірлеу;

- WorldSkills халықаралық чемпионаттарына қатысу үшін құзыреттер бойынша елдің ұлттық құрама мүшелерін дайындау бағдарламасын/жоспарын әзірлеу;

- құзыреттер бойынша шығыс материалдарының, құрал-саймандар мен жабдықтардың тізбесін қалыптастыру;

- жұмыс көлемін, құзыреттер бойынша чемпионаттарға дайындық форматы мен құрылымын анықтау;

- осы Ережеге және ҚР заңнамасына қайшы келмейтін өзге де функциялар.

- құзыреттер бойынша жаттығуларды ұйымдастыру және өткізу кезеңінде конкурстық тапсырмаларды орындау сапасын бақылау;

- WorldSkills талаптары бойынша демонстрациялық емтихан өткізу регламенттерін әзірлеу;

- WorldSkills талаптары бойынша демонстрациялық емтихандар өткізу;
- WorldSkills талаптары бойынша сарапшыларды сертификаттауды жүзеге асыру;

Орталық базасындағы жаттығу лагерінің жұмыс тәжірибесін басқа кәсіби шеберлік конкурстарына дайындау үшін де пайдалануға болады.

6.3. Колледж базасындағы құзырет орталығы көрсету емтихандарын, оның ішінде WorldSkills Kazakhstan талаптары бойынша колледжде іске асырылатын үлгілік білім беру бағдарламалары бойынша білім алушылардың біліктілік емтиханы түріндегі қорытынды немесе аралық аттестаттау нысаны ретінде, сондай-ақ колледж білім алушыларын аттестаттау нысаны ретінде қызметкерлер мен кәсіпорын қызметкерлерінің құзыреттілік деңгейін айқындау үшін база бола алады. Осылайша, демонстрациялық емтихан нақты жағдайларды немесе өндірістік процестерді модельдеу жағдайында, оның ішінде WorldSkills талаптары бойынша білім, білік және практикалық дағдылар деңгейін бағалау рәсімі болып табылады. Демонстрациялық емтихан тапсырмаларын орындау және оларды бағалау рәсімі электрондық сертификатпен куәландырылатын "WorldSkills ұлттық қозғалыс операторы (talap KEAK) бекіткен демонстрациялық емтихан өткізу орталықтарын аккредиттеу туралы Ережеге" сәйкес демонстрациялық емтихан өткізу орталықтары (бұдан әрі - ЭДҚО) ретінде аккредиттелген алаңдарда жүзеге асырылады.

Бұл жағдайда Колледж құзыретінің орталығы әдістемелік және материалдық – техникалық жабдықталуы WorldSkills Kazakhstan стандарттарының талаптарына сәйкес келетін аккредиттелген алаң ретінде Эдо функцияларын қоса атқара алады.

Колледждерде көрсету емтиханы WorldSkills-ке қатысудан басқа, білім алушылардың білім беру бағдарламасын меңгеру деңгейін бағалау мақсатында мынадай нысандарда өткізіледі:

- қызметтің негізгі түрлеріне сәйкес келетін жалпы және кәсіби құзыреттер түлектерінің қалыптасу деңгейін анықтау және бағалау үшін үлгідегі білім беру бағдарламалары бойынша қорытынды аттестаттау рәсімі ретінде;

- білім алушылардың білім беру бағдарламасында көзделген кәсіптік модульдерді меңгеру нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін анықтау және бағалау үшін ТЖКБ білім беру бағдарламалары бойынша біліктілік емтиханы түрінде аралық аттестаттау рәсімі ретінде.

Сондай-ақ, демонстрациялық емтиханды кәсіпорын, орталық базасында, қызметкерлердің жеке даму жоспарларын жасау үшін өз қызметкерлерінің құзыреттілік деңгейін анықтау, сондай-ақ кадрларды кәсіби даярлаудың жалпы деңгейін арттыру мақсатында өткізе алады. Демонстрациялық емтихан жұмыс берушілердің, кәсіптік стандарттардың немесе бағалау материалдарының талаптарына сәйкес біліктілікті бағалау шеңберінде өткізілуі мүмкін.

6.4. Егер демонстрациялық емтихан WorldSkills Kazakhstan талаптары бойынша өткізілген болса, онда тиісті құзырет бойынша баллдармен

көрсетілген демонстрациялық емтихан нәтижелері EDUWSK электрондық жүйесінде өңделеді және электрондық құжат - нысанын WorldSkills ұлттық қозғалыс операторы белгілейтін құзыреттер паспортына (Skills Passport) қалыптастырылады. Демонстрациялық емтихан нәтижелері бойынша барлық емтихан алушылар құзыреттілік паспортын (Skills Passport) алады. WorldSkills Kazakhstan жобасының ұлттық операторы не "WorldSkills International" халықаралық ұйымы өткізетін кәсіби шеберлік чемпионаттарының жеңімпаздары мен жүлдегерлеріне және орта кәсіптік білімнің білім беру бағдарламаларын, құзыреттілік паспортын (Skills Passport) меңгеретін WSK ұлттық құрамасының қатысушыларына құзыреттілік бойынша жоғары баллмен демонстрациялық емтихан рәсімінен өтпей-ақ табыс етілетінін атап өту қажет.

7. Орталықты құру үшін ұсынылатын шарттар мен талаптар

7.1. Орталықтар құрылымдық бөлімше ретінде ұйым түрінде құрылады. Ұйым түрін құру үшін мыналарды қарастыру ұсынылады:

- орталықтың мәлімделген мамандығы/біліктілігі бойынша тиісті білімі, өндірістегі жұмыс тәжірибесі бар және/немесе Орталықтың мәлімделген мамандығы/біліктілігі бойынша соңғы бес жыл ішінде өндірісте тағылымдамадан өткен, растайтын құжаттары қоса берілген бейіні бойынша біліктілікті арттыру курстарынан өткен кемінде 2 штаттық оқытушының және/немесе 2 штаттық өндірістік оқыту шеберлерінің болуы;
- орталықты құру үшін WorldSkills заманауи өндірістік талаптарына немесе халықаралық стандарттарына сәйкес келетін жабдықтың болуы;
- Орталық жабдықтарының өндірістің заманауи талаптарына сәйкестігі туралы кемінде 2 жұмыс берушіден ұсыныстардың болуы.

7.2. Құқықтық қамтамасыз ету, типпо ұйымын құру мақсатында орталық құру үшін типпо ұйымының әрекетін растайтын келесі құжаттарды жинау ұсынылады:

- ТЖКБ ұйымының кадрлар даярлау бейінінің орталықтың мәлімделген мамандығына/біліктілігіне сәйкестігін растайтын лицензияның көшірмесі;
- орталықты құруды және оны одан әрі дамытуды регламенттейтін тармақтары бар ТЖКОББ ұйымдарын дамытудың стратегиялық жоспарының көшірмесі;
- орталық қызметі үшін қандай Ұй-жайлар бөлінетінін көрсететін түсіндірме жазбасы бар ТЖКОББ ұйымы ғимараттарының техникалық паспорттарының көшірмелері;
- орталықтың мәлімделген мамандығы/біліктілігі бойынша WorldSkills (ВорлдСкилс) чемпионаттарына қатысу туралы ТЖКОББ ұйымының бұйрығының көшірмесі;
- орталықтың мәлімделген мамандығы/біліктілігі бойынша білім беру бағдарламаларын аккредиттеу туралы сертификаттың көшірмесі (бар болса);
- орталықтың мәлімделген мамандығы/біліктілігі бойынша халықаралық деңгейде танылған шетелдік қауымдастықтар (орталықтар,

кеңестер, кәсіптік қоғамдастықтар және т. б.) стандарттарының (регламенттерінің, қағидаларының және т. б.) талаптарына сәйкестігін бағалау процедурасынан өту туралы құжаттың көшірмесі(бар болса);

- білім беру саласындағы уәкілетті органдардың WorldSkills өңірлік (ұлттық) чемпионаттарын(бар болса)және/немесе Орталықтың мәлімделген мамандығы/біліктілігі бойынша кәсіби шеберлік конкурстарын өткізу үшін алаңдарды ұйымдастыруға бұйрықтарының көшірмелері;

- WorldSkills аймақтық, ұлттық және халықаралық конкурстарына және/немесе кәсіби шеберлік конкурстарына қатысқандығын растайтын компатриот-сарапшылардың сертификаттары (бар болса).

8. Ішкі нормативтік-құқықтық құжаттаманы әзірлеу

8.1. Ішкі нормативтік-құқықтық базаны қамтамасыз ету үшін ТиППО ұйымы мыналарды әзірлеу ұсынылады:

- ТЖКОББ ұйымының басшысы бекітетін орталық туралы ереже, осы Ұсынымдарға 1-қосымшаға сәйкес ұсынылатын нысан;

- ТЖКОББ ұйымының басшысы бекітетін орталықтың паспорты, осы Ұсынымдарға 2-қосымшаға сәйкес нысан ұсынылады.

Орталық қызметінің мақсаты ретінде өндіріс пен білімді интеграциялау арқылы таңдалған бейін бойынша мамандарды даярлаудың жоғары сапасын қамтамасыз етуді қарастыру ұсынылады.

Орталықтың функцияларын мынадай міндеттерді негізге ала отырып айқындау ұсынылады: мамандық бейіні бойынша кадрларды даярлау, қайта даярлау және біліктілігін арттыру, сертификаттау, WorldSkills чемпионаттарына, басқа да кәсіби шеберлік конкурстарына қатысушыларды даярлау, білім алушылардың мамандық бойынша оқу-өндірістік практикадан өтуі кезінде өндірістік оқыту сабақтарын өткізу, демонстрациялық емтихандар өткізу және өндірістік және/немесе білім беру сипатындағы белгілі бір жұмыс түрін орындау бойынша қызметтер көрсету бағдарламаларын іске асыру.

Колледждердің студенттері бүлдірген жабдықты өтеу бойынша шығындарды өз бетінше көтеру тәуекелін болдырмау үшін орталық үшін базалық болып табылатын ТЖКОББ ұйымының ықтимал залалды өтеу туралы тармақты қоса отырып, әріптестік ұйымдармен шарттар негізінде білім беру және өндірістік қызметті жүргізу ұсынылады.

9. Орталықты құру тәртібі

9.1. Құзыреттілік орталығын құру базасы ретінде колледжді таңдау үшін оқу орнының басшылығы мен ұжымы барлық материалдық, кадрлық және іскерлік әлеуетті көрсетуі қажет. Осыған байланысты, орталықты, ТЖКОББ ұйымын құру бойынша сапалы дайындықты қамтамасыз ету үшін типпо ұйымы басшысының төрағалығымен комиссия құру ұсынылады, оған мүшелер ретінде: жұмыс берушілер, білім беру саласындағы жергілікті

атқарушы органдардың өкілдері (келісім бойынша) және ТжКОББ ұйымының қызметкерлері (бұдан әрі - Комиссия) кіреді.

9.2. Комиссияның жұмысын қамтамасыз ету үшін Тжкоб ұйымында колледж қызметкерлері, жұмыс берушілер өкілдері қатарынан жұмыс органы (бұдан әрі – жұмыс органы) құрылады.

9.3. Жұмыс органы осы ұсынымдардың 3-бөліміне сәйкес ұсынылған құжаттар тізбесін жинауды жүргізеді, комиссия отырысын ұйымдастырады және өткізеді.

9.4. Комиссия құжаттар тізбесінің осы ұсынымдардың 3-бөлімінің талаптарына сәйкестігін қарайды. Талаптарға сәйкес болған жағдайда, Комиссия ТжКОББ ұйымының базасында орталық құру туралы шешім қабылдайды. Комиссия шешімі хаттамамен ресімделеді. Комиссия шешімінің негізінде ТжКОББ ұйымының басшысы тиісті құзырет орталығын құру туралы бұйрық шығарады.

(базалық ұйымның атауы)

Келісілді кәсіпорын, ұйым басшысы _____ Т.А.Ә. (болған жағдайда) " ____ " _____ 20__ж.	Бекітемін басшысы _____ Т.А.Ә. (болған жағдайда) " ____ " _____ 20__ж.
--	--

Құзырет орталығы туралы ереже

(бейінін көрсете отырып, құзырет орталығының атауы)

(Елді мекені. Жыл)

Құзырет орталығы туралы ереженің мазмұны

1. Жалпы ережелер: (құзыреттер орталығының негізгі мақсаттары мен міндеттері және функциялары; қызметтің нормативтік-құқықтық негіздері; терминдер анықтамалары, қысқартулар);

2. Құзырет орталығының ұйымдастырушылық-басқарушылық құрылымы: *(штаттық құрылым; Орталықтың қызметіне басшылық жасау; орталық қызметкерлерінің функционалдық міндеттері мен жауапкершілігі)* құзырет орталығының басшысын құзырет пен біліктілік жататын бөлімше меңгерушісінің тиісті деңгейіне сәйкес деп айқындау ұсынылады. Құзыреттілік орталығы басшысының орынбасары лауазымына Worldskills құзыреті (бар болса), басқа да кәсіби шеберлік конкурстары (бар болса) бойынша өңір

бойынша бас сарапшыны, тиісті құзыреттілік бойынша ТЖКБ ұйымының жетекші оқытушысын/шеберін тағайындау ұсынылады.

3. Құзыреттілік орталығының материалдық-техникалық базасы – жалпы сипаттамасы *(оқу-өндірістік жабдықтардың тізбесі құзыреттілік орталығының паспортында ұсынылады);*

4. Қызметті педагогикалық және әдістемелік қамтамасыз ету *(WS Чемпионаттарын өткізу жөніндегі әдістемелік және дидактикалық материалдар; WS чемпионаттары үшін әлеуетті қатысушыларды іріктеу жөніндегі әдістемелік материалдар; WS чемпионаттарына қатысушыларды даярлауға арналған бағдарламалар және т. б.; мамандық бейіні бойынша кадрларды даярлау, қайта даярлау және біліктілігін арттыру жөніндегі бағдарламалар және т. б.);*

5. Қаржы-экономикалық және шаруашылық қызмет, құқықтар мен жауапкершілік;

6. Басқа

Құзыреттілік орталығы төлқұжатының ұсынылатын нысаны**Негізгі бет:**

(базалық ұйымның атауы)

Келісілді кәсіпорын, ұйым басшысы _____ Т.А.Ә. (болған жағдайда) "____" _____ 20__ ж.	Бекітемін басшысы _____ Т.А.Ә. (болған жағдайда) "____" _____ 20__ ж.
---	---

Құзыреттілік орталығының төлқұжаты

(бейінін көрсете отырып, құзырет орталығының атауы)

Мекен-жайы (Орналасқан жері): _____**Басшы / Меңгеруші:** _____

(аты-жөні, лауазымы)

(Елді мекені. Жыл)

Құзыреттілік орталығының төлқұжаты:

1. Құзыреттілік орталығының төлқұжат деректері *(орталықтың мақсаты және функционалдық міндеттері)*
2. Орталықта оқыту жүргізілетін біліктіліктер мамандықтарының коды және атауы
3. Құзыреттер алаңдарының техникалық сипаттамалары *(кесте нысанында толтырылады)*

№ р.р.	Алаңдардың техникалық сипаттамалары	Ағымдағы көрсеткіштер	Ескертпе (орталықтың санитариялық-эпидемиологиялық талаптарға және еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптарына сәйкестігі)

4. Орталық алаңдарының жоспары / жоспарлары

5. Орталық қызметін қамтамасыз ететін материалдық-техникалық құралдардың тізбесі

№ р.р.	Материалдық-техникалық құралдардың атауы	Саны	Өндірілген және сатып алынған жылы	Жабд. №
Жиһаз				
1.				
Оқытудың жабдықтары мен техникалық құралдары <i>(Өндірушінің атауы, моделі)</i>				
1.				

6. Құзыреттілік алаңдары бойынша жабдықтың техникалық сипаттамалары

№	Жабдықтың атауы	Жабдықтың техникалық сипаттамалары
---	-----------------	------------------------------------

р.р.		
1		
2		
3		

7. Орталық құжаттамаларының тізбесі

№ р.р.	Құжаттың атауы	Құжаттың болуы

8. Орталықтың 20__/20__ оқу жылына арналған жұмыс жоспары

№ р.р.	Іс-шара	Мерзімі	Орындаушы	Аяқталу нысаны

9. Орталықтың 20__/20__ жылдарға арналған перспективалық даму жоспары

№ р.р.	Іс-шара	Мерзімі	Орындаушы	Аяқталу нысаны

**Халықаралық деңгейде танылған шетелдік салалық
қауымдастықтардың/орталықтардың/кеңестердің/кәсіби
қоғамдастықтардың тізбесі**

1. Құрылыс және коммуналдық шаруашылық:

- 1) National Center for Construction Education and Research (NCCER), АҚШ
- 2) Construction Industry Training Board (CITB), Ұлыбритания
- 3) American Society of Civil Engineers (ASCE) АҚШ, , ASCE Американдық ұлттық стандарттар институтымен аккредиттелген (ANSI) және азаматтық құрылыс үшін әртүрлі тақырыптар бойынша стандарттарды әзірлейді.
- 4) American Concrete Institute (ACI) – АҚШ, Американдық бетон институты

2. Ауыл шаруашылығы, ветеринария және экология:

- 1) Institution of Agricultural Engineers, Ұлыбритания
- 2) American Society of Agronomy, АҚШ
- 3) SAE American Society of Agricultural Engineers – АҚШ

3. Мұнай-газ және химия өндірісі:

- 1) Offshore Petroleum Industry Training Organization, АҚШ
- 2) Institution of Chemical Engineers, Ұлыбритания
- 3) American Petroleum Institute (API), АҚШ. Жүз жыл ішінде API әлемдік деңгейде енгізілген 700-ден астам стандарттарды әзірледі және әлемдік мұнай-газ өнеркәсібіндегі стандарттарды анықтауда және сақтауда маңызды рөл атқарады.

4. Геология, тау-кен өндірісі және пайдалы қазбаларды өндіру:

- 1) The Mining Association, Канада
- 2) Geoscience Australia, Австралия
- 3) The Australian Mining Association ("АМА"), Австралия
- 4) The Association of Mining and Exploration Companies (AMEC), Австралия
- 5) International Council of Mining and Metals, (ICMM), Ұлыбритания (штаб-пәтері)

5. Көлік:

- 1) The Swiss Association of Road and Transportation Experts, Швейцария
- 2) Association for Road Traffic Safety and Planning, Ұлыбритания
- 3) American Railway Engineering Association (AREA) - АҚШ
- 4) AWS (American Welding Society) - АҚШ
- 5) International Union of Railways (IUR) - EC
- 6) Society of Automotive Engineers International (SAE), АҚШ

6. Өнер және мәдениет:

- 1) National Association of Schools of Art and Design (NASAD), АҚШ

- 2) Colleges and Institutes Canada (CICan), Канада
- 3) Landscape Industry Association of Singapore (LIAS), Сингапур
- 4) The Australian Institute of Landscape Designers and Managers (AILDM), Австралия

7. Өндіру, монтаждау, пайдалану және жөндеу:

- 1) Society of Manufacturing Engineers, АҚШ
- 2) British Glass Manufacturers Confederation, Ұлыбритания
- 3) American Society of Heating, Refrigerating, and Air-Conditioning Engineers (ASHRAE), АҚШ
- 4) American water works association (AWWA), АҚШ

8. Энергетика

- 1) Engineering Council, Ұлыбритания
- 2) Bundesverband WindEnergie, Германия
- 3) National Electrical Manufacturers Association (NEMA), АҚШ
- 4) Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE), АҚШ
- 5) International Electrotechnical Commission (IEC), Швейцария (штаб-пәтері)
- 6) European Committee for Electrotechnical Standardization (CENELEC), ЕС.

9. Металлургия және машина жасау:

- 1) The American Society of Mechanical Engineers, АҚШ
- 2) AMMA - the Australian Mines and Metals Association, Австралия
- 3) American Gear Manufacturers Association (AGMA) Американдық жабдық өндірушілер қауымдастығы, АҚШ
- 4) The Instrumentation, Systems, And Automation Society (ISA), АҚШ

10. Қызмет көрсету, экономика және басқару:

- 1) International Vocational Education and Training Association (IVETA), АҚШ
- 2) City and Guilds, Ұлыбритания
- 3) International Accounting Society Committee (IASC) - Бухгалтерлік есеп жөніндегі Халықаралық комитет
- 4) International Dairy Federation (IDF) - Сүт өнеркәсібі кәсіпорындарының халықаралық федерациясы
- 5) International Institution for Food Freezing (IIR) - Халықаралық өнімдерді мұздату институты, Франция
- 6) International Hotel & Restaurant Association (IH&RA), Швейцария
- 7) World Tourism Organization (UNWTO) – БҰҰ құрған дүниежүзілік туристік ұйым.
- 8) Swiss School of Hospitality (SSH), Швейцариялық қонақ үй иелері қауымдастығы
- 9) British Hospitality Association (BHS), Ұлыбритания

11. Байланыс, телекоммуникация және ақпараттық технологиялар:

- 1) Witsa – World Information Technology and Services Alliance, АҚШ

- 2) Royal Melbourne Institute of Technology (RMIT), Австралия
- 3) European Telecommunications Standards Institute (ETSI) - Телекоммуникациялар жөніндегі еуропалық стандарттар институты
- 4) Telecommunications Industry Association (TIA), АҚШ (байланыс саласындағы стандарттарды әзірлеумен айналысатын АҚШ-тағы жетекші өндірушілер қауымдастығы)
- 5) International Telecommunication Union (ITU), Еуропалық Одақ
- 6) Aeronautical Radio, Incorporated (ARINC), АҚШ - бес бағыт бойынша — авиация, әуежайлар, қорғаныс, мемлекет және жүктерді тасымалдау бойынша коммуникация және жүйелі зерттеулер жүйелерін әзірлеудегі әлемдік көшбасшылардың бірі.
- 7) Cisco Networking Academy - деректерді беру желілері, киберқауіпсіздік, бағдарламалау, жүйелік әкімшілендіру, Заттар интернеті сияқты бағыттар бойынша IT-мамандарды іргелі даярлауға бағытталған коммерциялық емес білім беру бағдарламасы.
- 8) Certipoint - тестілеу және автоматтандырылған тестілеу қызметтерін ұсынатын американдық компания. Тестілеу жүйесі Сертификат Microsoft Office бағдарламалық пакетін ресми сертификаттауды, сертификаттау бағдарламаларын қамтиды Microsoft технология маманы, Adobe сертификатталған маман, CompTIA Strata it негіздері, Autodesk ® сертификатталған пайдаланушысы, Intuit QuickBooks сертификатталған пайдаланушысы және интернет және компьютерлік сертификаттау (IC3).

Сондай-ақ көптеген бағыттар үшін қолдануға болады:

✓ **Japan Industrial Standards (JIS), Жапония**

Стандарттардың бекітілген JIS x 0208:1997 форматы бар, мұнда X — латын әрпі — қолдану саласының коды, 0208 — реттік нөмірі (ISO стандарттарын қайталайтын стандарттар үшін бес таңбалы болуы мүмкін), 1997 — соңғы редакцияның қабылданған жылы.

Салалар кодтары:

- ✓ А-құрылыс, сәулет, азаматтық инженерлік іс
- ✓ В-Машина жасау
- ✓ С-Электротехника және электроника
- ✓ D-Автомобиль жасау
- ✓ Е-теміржол көлігі
- ✓ F-Кеме жасау
- ✓ G-қара металлургия
- ✓ H-түсті металлургия
- ✓ К-химия өнеркәсібі
- ✓ L-тоқыма өнеркәсібі
- ✓ М-тау-кен өнеркәсібі
- ✓ Р-целлюлоза және қағаз өнеркәсібі
- ✓ Q-басқару жүйелері
- ✓ R-Керамика
- ✓ S - үй ыдыстары
- ✓ Т-медициналық құралдар, қорғаныс құралдары

- ✓ W-Авиация және авиация өнеркәсібі
- ✓ X-Ақпараттық технологиялар

Неміс стандарттау институты (нем. Deutsches Institut für Normung e.V. сокр. DIN) — стандарттарды әзірлеу жөніндегі Германияның ұлттық ұйымы. DIN-дің негізгі міндеті нормативтік-техникалық құжаттаманы (техникалық шарттар, стандарттар және т.б.) әзірлеу болып табылады. Ол үшін институт түрлі салалардағы сарапшылардың жұмысын ұйымдастырады. Оған стандарттар мен басқа да нормативтік құжаттарды әзірлеу жөніндегі 74 комитет кіреді.

Сондай-ақ халықаралық деңгейде танылған басқа да стандарттарды пайдалануға болады:

- Халықаралық электротехникалық комиссия (IEC)
 - Британдық стандарттар институты (BSI)
 - Француз стандарттау қауымдастығы (AFNOR)
 - Австриялық стандарттар институты (oenorm)
 - Корей стандарттау қауымдастығы (KSA)
- және басқа да.

** осы тізбені қоғам халықаралық деңгейде танылған шетелдік салалық қауымдастықтарды/орталықтарды/ кеңестерді/кәсіби қоғамдастықтарды іздеуде типтегі ұйымдарға көмек көрсету мақсатында жасаған және ұсынымдық сипатта болады*